

Kauhukuvana korkeakoulututkinto päivässä oppimistuloksista piittaamatta?

17.1.2023

Kirjoitin viime vuonna korkeakoulujen jatkuvan oppimisen pistetehtailusta, ja sain kirjoituksesta yllättävän paljon palautetta. Eniten palautetta tuli eri korkeakoulujen henkilökunnalta. Valtaosa palautteesta oli sen suuntaista, että ongelma on varsin yleisesti tiedossa, ja vihdoinkin jotkut sanovat sen ääneen. Ilmiön jäävuoren huippu Nopat.me -sivusto on ollut keskustelun keskiössä. Sivuston ylläpitäjät muuttivat kirjoitukseni jälkeen sivuston tekstejä salonkikelpoisempaan muotoon. Varmasti pelkona oli, että joku Opetus- ja kulttuuriministeriössä saattaa puuttua helppoihin kursseihin ja taustalla rehottavaan jatkuvan oppimisen pistetehtailuun.

Moni valtakunnan parhaiten tuottavista Campus Online -opintojaksoista löytyy myös Nopat.me -sivuston helppojen kurssien listalta. Eräs parhaiten tuottavista opintojaksoista oli kuulemma suoritettavissa 20 minuutissa, ilman että edes tutustuu kurssin sisältöön tai lukee koekysymyksiä. Viisi opintopistettä saa suoritettua yksinkertaisesti klikkaamalla jokaiseen kysymykseen tosi kahdesta vaihtoehdosta (tosi tai epätosi). Yhteistyössä opiskelijakuntamme Samon kanssa testasimme asian, ja 20 minuuttia oli virheellinen arvio opintojaksoon tarvittavasta ajasta. Opiskelijamme kuittasi viisi opintopistettä hieman reilussa 10 minuutissa lukematta sanaakaan tai oppimatta mitään. Opiskelija kommentoi viisi opintopistettä suoritettuaan, että hänen osaamisensa ei kasvanut lainkaan, eikä hän yksinkertaisesti oppinut asiasta mitään. Se ei tämän opintojakson kohdalla tosin ollut tarpeenkaan, koska suorituksen sai lukematta edes kysymyksiä. Toki jos asia ei olisi etukäteen ollut tiedossa, olisi tilastomatematiikkaa ja todennäköisyyksiä alkeellisestikin ymmärtävä opiskelija saattanut joutua kokeilemaan ensin epätosi -vaihtoehtoa, jolloin siihen olisi

haaskaantunut kymmenen ylimääräistä minuuttia.

Opiskelija laittoi minulle opintojakson suoritettuaan seuraavan kommentin: ”Vastasin jokaiseen kysymykseen “tosi” lukematta yhtäkään kysymystä tai kurssin materiaalia. Tällä periaatteella loppukokeesta sain 21/40 pistettä ja hyväksytyn suorituksen. Loppukokeen jälkeen pitää laittaa sähköpostilla ilmoitus, että on suorittanut kyseisen kurssin ja näin saat kurssista suoritusmerkinnän.”

Oppimatta opintojaksosta läpi

Minulle herää väistämättä kysymys, että ketä tämänkaltainen pistetehtailu palvelee? Korkeakoulujen kilpailu on viety äärimmilleen, ja ammattikorkeakoulujen rahoitus on jatkuvasti laskenut. Helppojen opintojaksojen luominen on houkuttelevaa, koska opiskelijat hoitavat markkinoinnin toisilleen ja suorituksia tulee. Pelkkä yksittäisen opiskelijamme tekemä suoritus tuotti sen laatineelle korkeakoululle yli 500 euroa! Opiskelijoiden löytäessä helpon mahdollisuuden, tämänkaltainen yksittäinen skaalautuva non-stop opintojakso tuottaa korkeakoululle vuosittain kymmenien tuhansien tulot. Jos vastaavia opintojaksoja on enemmän, vääristää se rahoitusta epäreilulla tavalla. Skaalautuvia non-stop opintojaksoja olisi toki mahdollista tehdä myös siten, että ne aidosti mittaisivat oppimistuloksia. Huonosti suunnitellut pistetehtailun mahdollistavat opintojaksot eivät ole suomalaisen yhteiskunnan etu. Jos opiskelijat suorittavat tutkintonsa esimerkkini kaltaisten opintojaksojen avulla, ei heillä ole valmistuessaan työelämän edellyttämiä valmiuksia tai korkeakoulututkinnon pätevyyttä.

Samanaikaisesti rahoitusta valuu kuitenkin niille korkeakouluille, jotka eivät puutu pistetehtailuun. Kaikkein epäoikeudenmukaisimmalta tuntuu se, että häviäjänä ovat ne korkeakoulut, jotka kantavat yhteiskunnallisen vastuunsa, panostavat oppimistuloksiin ja laatuun. Jos viisi opintopistettä on mahdollista suorittaa kymmenessä minuutissa, saisi ilmiön yleistyessä pahimmassa kauhuskenaariossani kokonaisen korkeakoulututkinnon suorituksi seitsemässä tunnissa. Ongelman räikeyttä kuvaa se, että esimerkkinä esiin nostamani kaltaisia opintojaksoja edellyttämällä opiskelijat voisi aamulla toivottaa tervetulleeksi, ja illansuussa jaettaisiin jo tutkintotodistukset. Kauhuskenaariossani oikeasti opiskelijoiden tulevaisuudesta kiinnostuneet korkeakoulut eivät pysty jatkamaan toimintaansa rahoituksen jatkuvasti kiristyessä ja vähenevien tulovirtojen valuessa niille, jotka eivät puutu pistetehtailuun.

Rikkinäinen jatkuvan oppimisen rahoitusjärjestelmä

Haluan, että Digivisio -hanke onnistuu, ja voimme tulevaisuudessa hyväksi lukea muissa korkeakouluissa suoritettuja opintoja. Yksittäisiä epäonnistuneesti suunniteltuja opintojaksoja voi tulla mille tahansa korkeakoululle. Aiheellinen kysymys on, että onko joidenkin toimijoiden kohdalla kyseessä laajamittaisempi haluttomuus puuttua ongelmaan, koska sen hiljainen hyväksyminen tuottaa korkeakoululle ison tukun rahaa? Esimerkiksi ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta jatkuva oppiminen on yhdeksän prosenttia. Se on todella paljon, kun malli on näin pahasti rikki.

Jaakko Hallila

rehtori, toimitusjohtaja
SeAMK